

עלון המשק

גבעת היום הקיבוץ המאוחד

י"ד באייר תשכ"ט
2. 5. 1969

1 ב מ א י

" נקבעה הפגנה בינלאומית אדירה ביום קבוע מעתה ועד עולם, למען יצהירו כל הפועלים כאחד, באותו יום עצמו, בכל הארצות ובכל הערים, את דרישותיהם כלפי הממשלות: להגביל באמצעות החוק את יום העבודה לשמונה שעות."

מהחלטות ועידת הייסוד של
האינטרנציונל השני, פריס 1889

ע ל ו ן

"הקונגרס מצהיר:

יום-עבודה של שמונה שעות הוא אחד החנאים המוקדמים החשובים ביותר לשחרור הסופי של מעמד-הפועלים מעול הקפיטאל, והאמצעי החשוב ביותר להטבת מצבו.

על-ידי יום-עבודה של שמונה שעות יוקל חוסר העבודה, יגדל פרוץ העבודה, ירבה השכר, וכושר הקניה של העם יגבר.
על-ידי יום-עבודה של שמונה שעות יתפוררו חיי המשפחה המופרעים על-ידי הקפיטאליזם ויונהג טיפול טוב יותר בילדים.

על-ידי יום-עבודה של שמונה שעות יעלו הכרזות, הכרה " נקבעה הפגנה בינלאומית אדירה ביום קבוע מעתה ועד עולם, האינטליגנציה והנימוסים של העם. על-ידי יום-עבודה של למען יצהירו כל הפועלים כאחד, באותו יום עצמו בכל הארצות שמונה שעות ינחן למעמד-הפועלים זמן פנוי לארגון ולפעולה ובכל הערים, את דרישותיהם כלפי הממשלות: להגביל באמצעות מקצועיה ופוליטיה. החוק את יום העבודה לשמונה שעות. רק אז יהיו מעילות ויעילות כראוי הזכויות ונחירויות הפוליטיות בשביל השחרור הסוציאלי של העם.

מהחלטות ועידת הייסוד של
האינטרנציונל השני, פריס 1889

קונגרס האינטרנציונל השני בציריך, 1893.

"הקונגרס מצהיר:

יום-עבודה של שמונה שעות הוא אחד החנאים המוקדמים החשובים ביותר לשחרור הסופי של מעמד-הפועלים מעול הקפיטאל, והאמצעי החשוב ביותר להטבת מצבו.

לקראת הכרעת האספה בענין בית הספר האיזורי המשותף

בשבת זו חובא להכרעת האספה שאלת ביה"ס האיזורי.

קיימור בענין זה שתי דעות. דעה אחת אומרת כי עלינו ללכת כבר בשנה הבאה, חש'ל, לשוחפות לימודיה עם המשקים באיזור המוכנים לכן, במקום זמני - כאחד מבתי הספר הקיימים - מבלי לקשור זאת עם החלטה מראש של המשקים על הקמת ביה"ס קבע: סיכומי פגישות של הציגו מזכירות ואנשי חינוך מהמשקים, אשר הובאו ביומן הקודם, מבטאות דעה זו, וכן מראים (בצורה כללית ביותר) את דרך הביצוע.

דעה שניה אומרת שצריך להתנות את הליכתנו לשוחפות זמנית בקבלה החלטת של כל המשקים השותפים בביה"ס במהונתו הזמנית, שהם מחתייבים מראש להתחיל לתכנן ולבנות את ביה"ס האיזורי הקבוע, מבלי להתחשב בחשבתם של שותפים נוספים, קרי: עין-החורש-מעפיל ומעברון-העוגן.

לדברים אלה צריך להוסיף את העובדות הבאות:

- א. קבלת הדעה השניה משמעותה שאיננו הולכים לשוחפות הזמנית בשנת הלימודים חש'ל, כיוון שבגבעת-חיים איחוד ישנה עמדה ברורה שלא להכנס להשקעות בכניה כל עוד מספר החלמידים איננו מצדיק זאת.
- ב. השבוע החקיימה בעין-החורש פגישה נוספת לדיון בשאלה זו. אמנם לא הייתה זו פגישה מחייבת ולא היו מיוצגים בה מוסדות רשמיים של המשקים, אבל ניתן היה להבין מדברי החברים שהתבטאו בדיון שאין לצפות בזמן הקרוב (ודאי לא השנה) להחלטה חיובית שלהם.
- ג. לאור העובדה שבגבעת-חיים איחוד ישנה החלטה לא לקבל בשנה הבאה חברת נוער ואילן אצלנו אין החלטה כזאת, יש להניח כי הלימודים בשנה הבאה יחקיימו בגבעת-חיים איחוד.
- ד. לאור הנאמר לעיל החקבלה בביה"ס שלנו החלטה שבשנה הבאה ילמדו הכיתות עד ט' (ועד בכלל) בבית, והכיתות הגבוהות יהיו חלק מביה"ס המשותף.

י ר ב ל

ב ק י צ ו ר ג נ מ ר י

- 3 חברים ו-8 מהקבוצה הדנית השתתפו בצעדת שלש הימים בהרי ירושלים. כן צערו 3 בנות-נחלאיות במסגרת הצבא.
- קרוב ל-40 חברים, ביניהם 2 מתנדבים ו-3 בנים מכיתה י"ב, עבדו כ-1 במאי בגשר בעבודות ביצורים - הפירה, דיפון, ניקוש קוצים.

-- בשבת האחרונה התכנס חוג הנוער להמשך המדיון על האספה הכללית.

-- על פי יוזמה של קבוצת חברים החקיימה באמצע השבוע אספה בדבר ה-1 במאי: החברים ערערו על ההחלטה לקיים ב-1 במאי יום עבודה מלא.

האספה אישרה את ההחלטה הקודמת על יום-עבודה ב-1 במאי, מוקדש לביצור משקי הספר, או בפועל ע"י גיוס לעבודה שם, או בהקדשה התמורה למטרה זו.

-- בגיוס עובדים לפרדס ב-1 במאי, נקטפו 63 מיכלי ולנסיה: עבדו הצי יום 43 חברים, האולפן ושכבת הנעורים, וכן הכיתות הבינוניות ו-1-2-3 שעות.

השבוע היה כאן שרוח לאומי. מיום א' ועד יום ה', כולל הגיוס, נקטפו 140 מיכל. ישנם עדין למעלה מ-300 מיכלים שיש לקטוף אותם - הערכות הן שונות, ובסה"כ - כמה שיותר - יותר טוב. רק יש הכרח לקטוף אח כל השאר במשך השבוע הבא. בית האריזה בחדרה מקבל פרי עד יום א' 5 במאי; לאחר מכן נאליץ לשלוח את הפרי לבית-אריזה מרוחק יותר - יותר הרצאות, יותר קשי והעברת מיכלים ובקבלתם. לכן דרושה עזרה

////////////////////
 מ ז ל ב
 לרוחי ולאורי
 לזמירה ולדב ולכל הנלווים אליהם
 להולדת הבח - הנכדה
 //////////////////////

כרכה ברוך הבא לקייל עם שובו הביתה אחרי שהות של 3 שנים בדרום-אמריקה, בשליחות חינוכית

חברים מירבית מחר, שבת, ובמשך כל השבוע הבא, כי השעות האחרונות היא עד 10 במאי. לאחר תאריך זה לא יחקבל פרי לאריזה ליצוא.

כל החברים שעבדו בקטיף נזכחו כי הפרי השנה יפה ותמורתו מובטחת.

הבה נבטיח לנו את התמורה המלאה ע"י קטיף בזמן

-- גיורא מגל מבקש להודיע כי הוא מסדר עניני רכב רק לנסיעה ונתחבש עד 10 השעות, ככל עניני נסיעות בשעות הערב יש לפנות למדרכי שבת שקבל על עצמו את האחריות לפג'ר.

-- חברים רבים התמרמרו על חוסר כל ציון ל-1 במאי. הוחלט על יום-עבודה, לא על ניסול החג! מדוע הרצאתו של שלמה דרך שהת-קיימה אחרי הצהריים, לא התקיימה בערב??

ה כ ש ד ו ה

ועדת ההכשרה החדשה התכנסה בפברואר והחילה מיד בדיונים על חכנית ההכשרות הארוכות של תש"ל. הצעה לחלק את ההכשרות מראש לפי סקטורים ולהקציב לכל אחד מכסה מסוים, נדחתה, וסוכם להגיש חכנית הכשרות כוללת כשעל כל מקרה ומקרה ידונו לגופו.

היות ופניות ביה"ס מכוונות השנה ברובן לכיתות המשך, נחעוררה השאלה של מקום הלימודים - אודנים או האוניברסיטה. זה חייב דיון בפורום יוחר רחב, ואמנם התקיימה שיחה אחת בהשתתפותו של סגל ומורי ביה"ס, בנוכחות המועמדים להכשרה. עדין לא הגענו לסיכום, ומה שלא יהיה הסיכום העקרוני, הוא אינו חייב בהכרח לקבוע את דרך הכשרתם של המועמדים השנה.

עד כה הספקנו לשמוע את כל המועמדים להכשרות - שהם יוחר ממספר ההכשרות המוקצבות. אנו מחכווננים הוך השבועיים הקרובים לסיים את הדיונים ולהביא למזכירות ולאספה חכנית כוללת. לפני כן נפרסם ביומן את שמות המועמדים, וכן את הפניות הנוספות שלא יכלנו לאשר אותן, במידה והנוגעים בדבר ירצו בכך.

מלבד ההכשרות היסודיות ישנם השתלמויות קצרות והלימודים בביה"ס האיזורי בחדרה, וכן הכנוח לבחינת הבגרות, החופסים מקום נכבד בפעולות הועדה. את החקציב לכך לחשכ"ט גמרנו מזמן, וכן את החקציב הנוסף שאושר לנו, ופניות ממשיכות לזרום - והועדה אינה יכולה להענות.

לקראת תש"ל יהיה עלינו לרכז את כל הפניות ללימודים כגון אלה עד סוף אוגוסט; לפיהן נדרוש חקציב, ולאחר מכן לא נוכל לקבל פניות נוספות.

במזכירות הקבוץ מתנהלים דיונים, על איזה הכשרות אחראית ועדת ההכשרה. יש משקים בהם כל ההכשרות מעל שבועיים, באיזו תחום שהוא, עוברות דרך ועדת ההכשרה. במשקים אחרים מטפלת הועדה רק בהכשרות מ-3 חודשים ומעלה, והשאר - הענפים. גם אצלנו נהגנו עד כה להחליט על הכשרות קצרות עד לחודש ימים במסגרת הענפים - ויצא שענפי השרות אין להם "אבא".

צריך לקבוע עד איזה גבול רשאים ענפים - יצרנים וצרכניים - להחליט על השתלמויות. כל ענף ומסד חייב בראשית השנה להגיש חכנית, הן של כסף והן של ימי עבודה, ולפעול במסגרת החכנית המאושרת, לפי היקף הענף, מספר העובדים, וכד'. נוסף על כך חייב המשק לקבוע חקציב ריאלי להשתלמויות, לפי החומר שהועדה תרכז עד ראשית ספטמבר. החקציב הנוכחי, כפי שהיא נכלל בהוצאות הקיום, של 10% על חבר (לא כולל חיילים) אינו מספיק.

יש גם לקבוע איזה תחומים של הכשרה שייכים לוועדת ההכשרה ואיזה לוועדת התרבות - מוסיקה, במאות, דרמה וכו'.

הרבה לומדים בפוטנציה אינם מוכנים עדין ליציאה ללמודים - כי ברוב מוסדות הלימוד בחינת הבגרות הינה חנאי לקבלה. מזה משתמע, כי צפויות לנו דרישות רבות ללימודים בעתיד הקרוב. מתפקידנו יהיה להתאים אותן לצרכי המשק.

היות וישנם ענפים בהם ממליצים על הכשרה בחו"ל - חרנגולי-הודו, ורדים, כוחנה ועוד - אנו מתכננים לקיים בשנה הבאה בבית קורס לאנגליה אשר יכין מועמדים לקריאה חפשית בספרות מקצועית ולהבנת הרצאות מקצועיות.

לבסוף עלינו להודיע כי ועדת ההכשרה לא חהיה אחראית ללימודים ולא חממן ללימודים לחברים אשר התחילו ללמוד ללא אישור הועדה. כמו כן מחבקשים החברים לא לדאות פניה לרכז הועדה, והבטחה שיהיה דיון, כאישור ללימודים.

ראובן ליכטנר

"לילה במאי" (סוף מהעמוד הבא)

עצם העובדה היא נכונה, כפי שכבר ציינתי, אך לגבי מחזה שנכתב במחציתה השניה של המאה ה-20 קשה למנות זאת כמחזל אמנותי. היכן הקונפליקטים הדרמטיים והגיבורים המתמודדים של פינטר, יונסקו, ואפילו של צ'כוב? הרי אנו אמונים כבר על האנטי-גיבור, על תיאור הסיטואציה כפי שהיא בלי קונפליקט מרכזי והתמודדות מסכיב. נכון אמנם כי מבחינה מסוימת כחוב "לילה במאי" לפי הכללים של הדרמה המסורתית, דהיינו א.ב. יהושוע שומר על אחדות הזמן והמקום ועל דיאלוגים ברורים, מה שנעדר מהרבה מחזות מודרניים, אך מבחשנה אחרת זהו מחזה אשר תיקר בו תיאור מצב מסוים, מצב אנשים אשר נקלעים לבית אחד. את זאת הוא עושה לפי דעתו (אם לשפוט לפי הטכסט שבידי) בעידון ובחכונה.

בסיכומו של דבר איני חושבת שיש למחזה הזה יומרה לגדולה, אך דומני כי בהשוואה למחזאים יבריים אחרים בני זמננו (להוציא את נסים אלונני) מגיש לנו א.ב.י. יצירה מעולה ובעלת סגנון ישראלי. הרכב השחקנים - עודד תיאומי, גילה אלמגור ורחל מרכוס מעוררים גם הם תקוה לערב מהנה ומעורר מחשבה.

ק ל ר ה

קבלנו פרס ראשון של מועצת עמק חפר לקישוט ביום העצמאות 1969

ספרות ואמנות

ל י ל ה ב מ א י

בתיאטרון "בימות" -- והפעם נסיון לכחוב לפני הביקור בהצגה.

מתי יש טעם ואפשרות לעשות כך? כאשר לפנינו הטכסט המודפס כספר או כחוברת. אפשרות כזאת כמובן קיימת ביחס לכל המחזות הקלסיים - של סופוקלס, שקספיר, איבסן, צ'כוב וכו', מחזות שהם קודם כל יצירות ספרותיות שדאי ללמוד אותן גם אם אין נראית האפשרות לראותן מוצגות על הבמה.

אחרת זה ביחס למחזות המודרניים שראינו בשנים האחרונות על במות תיאטרוננו. בדרך כלל אין להשיג את הטכסט המודפס: ראשית בגלל הסיבה הפשוטה כי המחזות לא תורגמו לעברית משפות זרות, ושנית - המאפיין אותם הוא כי אין דיאלוג ובכלל המילה הנאמרת בהם העיקר, אלא התנועה, הפזמון וכו'. כפי שלא פעם הדגשתי, אין זה קובע לדעתי את טיב המחזה המוצג.

הפעם לפני חוברת מודפסת כדת וכדין, מכילה למעלה ממאה דפים ואשר כנראה כל מה שנאמר על הבמה כלול בה. יש אף כן אפשרות, במידה מסוימת, לחתוח על קנקנה של יצירה זו לפני שהולכים לתיאטרון.

מחברו של המחזה, א.ב. יהושע, הוא סופר ידוע לשוחרי הספרות העברית הצעירה. עד עכשיו הוציא שני קבצים של סיפורים, "מות הזקן" ו"מול היערות", אשר זכו לביקורת טובה מאד (אגב, על סיפור אחד מהקובץ השני עמדתי באחת מרשימותי בעלון).

מקורנת הדרמה והאפיקה (הפרוזה בימינו) הם שונים. מקורה של הדרמה, כידוע, בפלחן הדתי כגון ביוון לכבוד האל דיוניזוס אשר את מותו וחתימתו המחיוזו המקלות הדתיות. מקורו של האפוס הוא הסיפור בעל פה, לרוב של הטרופודור הנודד, אשר מיצגו המובהק ביוון הקדומה היה הרמרוס. מהפלחן הדתי התפתחה הדרמה בכל שלביה וגורמיה, ומהאפוס הקדום באו הרומן המודרני והסיפור הקצר. לא ידועים דומני פרודאיקאים מובהקים רבים אשר כתבו גם מחזות על אותה רמה. (בודדים כמובן היו והדוגמה הברולטת של יוצאים מן הכלל הוא צ'כוב.)

החברת המונחת לפני מעינה, על כל פנים לדעתי, על נסיון מוצלח של סופר הסיפור הקצר להתמודד גם עם הז'נר של המחזה.

"לילה במאי" מחאר משפחה ירושלמית פלוס כמה נספחים על רקע המאורעות של מאי 1967. אך התקופה היא רבת המתח והחירום המלחמתי מהווה רק רקע ואינה הצייר המרכזי של המחזה. הנפשות המרכזיות הפועלות שהן חרצה, אחיה אבינועם, אסף בעלה הפסיכיאטר ועמיקם בעלה לשעבר, עסוקים בבעיות סבך הקשרים שביניהם על רקע ארוטי. הרקע המלחמתי חודר למחזה באמצעות הרדיו אשר נפתח לעתים קרובות בכדי לשמוע חדשות, ע'י רשמים ההתנהגות הממונים בעיר ירושלים, ברכבת, באוטובוס וכו', ועל ידי צו הגיוס שמקבל האח אבינועם ואשר אותו מנסה להסתיר ממנו אהובתו נעמי. הפרט האחרון היה יכול להיות מנוצל ע'י המחבר כציור מרכזי רב מחח, אך הוא אינו נוהג כך וטעמו עמו.

מטרתו של המחזה הוא חישוב נפשי של הדמויות הפועלות, כל אחת כשלעצמה וכמובן ביחס לזולתם. יתר על כן, עצם תהליך החישוב נעדר גם הוא מחח. בנקודה זו: בהעדר מחח וקונפליקט דרמטי, מוחקף המחזה ע'י חלק מהמבקרים. שתי רשימות ביקורת (חוץ מאלה שועדת החרבות תלתה על הלוח) הגיעו אלי. אחת שוללת את המחזה והשניה מסתייגת במידה מסוימת.

שלילה סוטלית הביע ברשימתו בועז עברון. קראתי את ביקורתיו לא פעם ונהניתי ברמתן. הפעם התאכזבתי קשות, והאמינו לי, לא בגלל גישתו השלילית למחזה שעמה אינני מסכימה, אלא בגלל רמתו הנמוכה של המאמר. בעיקר הטענות המנוסחות כשאלות הן פשטניות למחדי. במיוחד מפנה בועז עברון טענה כלפי א.ב. יהושע, מדוע אין הסבר חד-משמעי במחזה להתנהגותו של האח אבינועם ומדוע אין האנשים הבאים אחרו במגע מתערים ממנו.

אבינועם אחיה של חרצה מגלם באמת דמות של איש מופרע כלל: לא נער אלא איש מתקרב לגיל 40, יש לו כנראה נסיון אגסיביות, כי מלבד המשפטים לאור ומתח המלחמתי, אשר מושמעים בספר רצינות "הפעם ישמידו אותנו" מתברר מתוך הדיאלוג, כי הוא היה אחד הגורמים להרס נשואיה הראשונים של אחותו עם בעלה הראשון עמיקם, וכעת הוא חותר כפי הנראה תחת נשואיה השניים עם הדופא אסף. חרצה בעצמה אינה עושה רושם של אשה בעלת שווי משקל נפשי, כך שחשבוה על שאלות והסברים חד-משמעיים אינם כאן במקום. יתר על כן, לו אפשר היה לתת חשבות ברורה על התנהגות אנשים ועל סודות החיים בכלל, לא היה קיום לאמנות ולא היה צורך בה. תפקידו של מאמן לרמוז, להאיר את פנימיותו של האדם ואת המורכב שבו.

רשימתו של אברהם עוז ב"משא" מתחילה בכמה מספטי הערכה חמים למחזה אך בהמשכה מונה הוא כמה חסרונות והעיקר בהם הוא חוסר הקונפליקט הדרמטי, אשר מסביבו היו יכולות להתיצב הדמויות למאבק ולהתמודדות.